

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»

Економіко-гуманітарний інститут, гуманітарний факультет
(повне найменування інституту, назва факультету)
Кафедра міжнародних економічних відносин
(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА ДИПЛОМНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**на тему: «Концептуальні засади використання людського капіталу
міжнародними компаніями»**

Виконала

студентка 2 курсу, групи ГФ-218м
спеціальності 292 «Міжнародні економічні
відносини», ОПП «Міжнародний бізнес»
(код і назва напрямку підготовки, спеціальності)

Кулак А.С.

(прізвище та ініціали студента)

Керівник Венгерська Н.С.

(прізвище та ініціали)

Рецензент Уманська Ю.М.

(прізвище та ініціали)

м. Запоріжжя
2019 рік

РЕФЕРАТ

КДМР: 108 с., 7 рис., 13 табл., 11 формул, 62 джерела, 1 додаток.

Мета роботи – виявлення концептуальних засад використання людського капіталу міжнародними компаніями в умовах глобалізації.

Об’єкт дослідження – теорія людського капіталу та її імплементація міжнародного бізнесу.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні засади використання людського капіталу в умовах глобалізації.

Методи дослідження – діалектичний метод використовувався при дослідженні сутності людського капіталу; історичний та логічний аналіз – при аналізі концепцій людського капіталу; системний – при виявленні та систематизації чинників впливу на розвиток людського капіталу; логічний аналіз – при аналізі чинників впливу на розвиток людського капіталу; абстрактно-логічний – при розробці наукових засад щодо стратегічних напрямів розвитку людського капіталу в умовах глобалізації; синтез – при визначенні шляхів забезпечення розвитку людського капіталу українських підприємств в контексті глобалізації бізнесу;

Анотація. Кваліфікаційна дипломна магістерська робота присвячена дослідженню людського капіталу. Акцентовано увагу на тому, що в глобальній економіці головним чинником економічного зростання та забезпечення конкурентних переваг стає людина. Проаналізовано вплив людського капіталу на підвищення ефективності роботи підприємства в умовах глобалізації та особливості стратегічного розвитку людського капіталу в міжнародних компаніях. Визначено комплекс заходів щодо покращення розвитку людського капіталу в Україні. Розроблено рекомендації щодо удосконалення людського капіталу українськими підприємствами.

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ, ГЛОБАЛІЗАЦІЯ, МІЖНАРОДНА КОМПАНІЯ,
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ, КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ,

ЛЮДСЬКИЙ РОЗВИТОК, ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ КОМПАНІЇ, ІНВЕСТИЦІЇ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ, ЕКОНОМІКА ЗНАНЬ.

Аннотация. Квалификационная дипломная магистерская работа посвящена исследованию человеческого капитала. Акцентируется внимание на том, что в глобальной экономике главным фактором экономического роста и обеспечения конкурентных преимуществ становится человек. Проанализировано влияние человеческого капитала на повышение эффективности работы предприятия в условиях глобализации и особенности стратегического развития человеческого капитала в международных компаниях. Определен комплекс мер по улучшению развития человеческого капитала в Украине. Разработаны рекомендации по совершенствованию человеческого капитала украинскими предприятиями.

ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ, ГЛОБАЛИЗАЦИЯ, МЕЖДУНАРОДНАЯ КОМПАНИЯ, ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫЙ КАПИТАЛ, КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТЬ, РАЗВИТИЕ ОБЩЕСТВ, ФОРМИРОВАНИЕ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА, КОМПАНИИ, ИНВЕСТИЦИИ В ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ, ЭКОНОМИКА ЗНАНИЙ.

Abstract. Master's Degree Graduate Work is dedicated to human capital research. Attention is drawn to the fact that in the global economy a person has become the main factor in economic growth and providing competitive advantages. The influence of human capital on increasing company efficiency in the conditions of globalization and specifics of the strategic development of human capital in international companies are analyzed. A complex of measures to improve the development of human capital in Ukraine has been defined. Recommendations on enhancing the human capital by Ukrainian companies have been presented.

HUMAN CAPITAL, GLOBALIZATION, INTERNATIONAL COMPANY, INTELLECTUAL CAPITAL, COMPETITIVENESS, HUMAN DEVELOPMENT, FORMATION OF THE HUMAN CAPITAL OF THE COMPANY, INVESTMENT IN HUMAN CAPITAL, KNOWLEDGE ECONOMY.

ЗМІСТ

Завдання на кваліфікаційну дипломну магістерську роботу.....	2
Реферат.....	4
Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів.....	8
Вступ.....	9
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	13
1.1. Генезис теорії людського капіталу.....	13
1.2. Глобалізація: сутність, чинники та етапи розвитку.....	17
1.3. Класифікація інструментів інвестування людського капіталу на мікрорівні	24
2 АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	31
2.1 Оцінка людського капіталу на основі глобальних економічних рейтингів.....	31
2.2 Особливості стратегічного розвитку людського капіталу в міжнародних компаніях.....	38
2.3 Вплив процесів глобалізації бізнесу на розвиток людського капіталу...48	
3 ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ БІЗНЕСУ..	54
3.1. Особливості формування людського капіталу в українських компаніях.....	54
3.2. Імплементация світового досвіду розвитку людського капіталу через призму освітнього компоненту.....	63
3.3. Пріоритетні напрями удосконалення людського капіталу українськими підприємствами.....	70
4 ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ.....	76

4.1 Аналіз потенційних небезпек.....	76
4.2 Заходи по забезпеченню безпеки.....	78
4.3 Заходи з виробничої санітарії та гігієни праці.....	81
4.4 Заходи безпеки у надзвичайних ситуаціях.....	87
4.4.1. Заходи з пожежної безпеки.....	87
4.4.2. Заходи з цивільного захисту.....	89
Висновки.....	97
Перелік джерел посилань.....	100
Додаток А Індекс людського розвитку.....	105

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ

1. Adobe. Офіційний сайт. URL: <https://www.adobe.com/ua/about-adobe>
2. Han T.S., Lin C.Y., Chen, M.Y. Developing human capital indicators: a three-way approach. 2008. 387p.
3. Intellias. «Секрет швидкого зростання нашої компанії — постійні інвестиції в розвиток людського капіталу». URL: <https://focus.ua/economics/441978> (дата звернення: 04.11.2019).
4. Marimuthu M., Maimunah I. Human Capital Development and Its Impact on Firm Performance: Evidence from Developmental Economics. URL: <https://www.researchgate.net/publication/26628217>.
5. Mondelez International. Офіційний сайт. URL: <http://mondelezinternational.com>.
6. Prokopenko J. Competition: an agenda for the 21st century. International labour office. 2000. 221 p
7. Salesforce. Офіційний сайт. URL: <https://www.salesforce.com>
8. Scholte J.A. Globalization. introduction. London: Palgrave, 2000. 361 p.
9. The World Economic Forum. URL: <https://www.weforum.org>
10. TRINET. Офіційний сайт компанії. URL: <https://www.trinet.com/> (дата звернення: 03.11.2019).
11. What Is an International Company? URL: <https://www.reference.com/>
12. Антонюк В. Головні напрями зміцнення соціально-економічних основ формування людського капіталу в Україні. *Україна: аспекти праці*. 2006. № 2. С. 39–47
13. Безтелесна Л. Людський розвиток: підходи до трактування суті та умов його забезпечення. *Економіка України*. 2009. № 7. С. 4—12.
14. Бородіна О. Людський капітал як основне джерело економічного зростання. *Економіка України*. 2003. № 7. С. 48–53.
15. Валовий внутрішній продукт: Фінансовий портал Мінфін. URL: <http://index.minfin.com.ua/index>

16. Венгерська Н.С., Кулак А.С. Людський капітал як рушійна сила інноваційного розвитку. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип.35
17. Венгерська Н.С., Кулак А.С. Вплив процесів глобалізації на розвиток людського капіталу. *Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури*. 2019. С.135.
18. Венгерська Н.С., Кулак А.С. Місце і роль людського капіталу в економічному зростанні країни. *Генерування інновацій інклюзивного розвитку: національний, регіональний, міжнародний вимір*. 2019.
19. Венгерська Н.С., Кулак А.С. Вплив глобалізації на управління людськими ресурсами. *Сучасні управлінські та соціально-економічні аспекти розвитку держави, регіонів та суб'єктів господарювання в умовах трансформації публічного управління*. 2019.
20. Головай Н.М. Вкладення в людський капітал і заробітна плата: обліковий аспект. Київ, 2007. Т. 1. Ч. 1. 520 с.
21. Грішнова О.А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки: монографія / О.А. Грішнова; Гол. ред. Розумний В.П. – К.: Т-во «Знання», 2001. – 254 с.
22. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
23. Дятлов С.А. Основи теорії людського капіталу. СПб, 1994. 154 с.
24. Економічна енциклопедія: у 3-х т. / за ред. С.В. Мочерного. Київ: Академія, 2002. Т.3. 952 с.
25. Засади управління людським капіталом URL: <https://www.zhitomir.info>
26. Індекс людського розвитку. URL: <http://hdr.undp.org/en/content/human-development-index>
27. Кір'ян Т. Людський капітал в історії економічної думки. *Економіка України*. 2008. № 9. С. 64–73.
28. Косолапов Н. Глобалізація: сутність і міжнародно-політичні аспекти. *Міжнародна економіка і міжнародні відносини*. 2001. № 3. С. 69-73.
29. Косолапов Н. Глобалізація: сутність і міжнародно-політичні аспекти. *Міжнародна економіка і міжнародні відносини*. 2001. № 3. С. 3-13.

30.Кочетов Э.Г. Глобалістика як геоекономіка, як реальність, як світобудову: новий ренесанс - витоки і принципи його побудови, фундаментальні опори, теоретичний і методологічний каркас. Москва: видавнича група «ПРОГРЕС», 2001. 704с.

31.Кропивянская Е. Лучшие обучающие компании: Киевстар. URL: <http://www.hrm.ua>.

32.Крюкова О.М., Третяк Д.В. Людський капітал в контексті переходу до інформаційного суспільства. *Економічні науки*. 2007. С.189-191.

33.Лавренюк К.І. Оптимізація інвестицій в людський капітал співробітників з урахуванням особливостей життєвого циклу. *Економічні науки*. 2014. № 12. С. 1041-1046.

34.Людський капітал України 2025. Підсумки форсайту. URL: <http://www.management.com.ua> (дата звернення: 06.11.2109)

35.Майбуров І. Глобалізація сфери вищої освіти . *Міжнародна економіка і міжнародні відносини*. 2005. № 3. С. 10-17.

36.Маркова Н. Дослідження тенденцій формування інтелектуальних складових людського капіталу. *Україна: аспекти праці*. 2005. № 3

37.Метінвест. Офіційний сайт. URL: <https://metinvestholding.com/ua> (дата звернення: 03.11.2019).

38.Михайлова Л.І. Людський капітал: формування та розвиток в сільських регіонах: монографія / Л.І. Михайлова. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 388 с.

39.Мовсесян А., Огнивцев С. Транснаціональний капітал і національні держави. *Міжнародна економіка і міжнародні відносини*. 1999. № 6. С. 55-63.

40.Небезпечні зв'язки: взаємодія глобалізації і демократії: Хрестоматія з сучасної зарубіжної соціології регіонів / за ред. І.Ф. Кононова, В.П. Бородачова, Д.М. Топольскова. Луганськ: Альма матер-Знання, 2002. 664 с.

41.Островская Е. Реформування соціальної сфери у Франції. *Сучасна Європа*. 2006. № 4. С. 69 – 83.

42.ОТП БАНК. Офіційний сайт. URL: <https://www.otpbank.com.ua/>

- 43.Програма розвитку ООН: Доповідь про людський розвиток 2018. URL: <http://hdr.undp.org/en/2018-update>
- 44.Проект розвитку ЛК. Всесвітній Банк. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/30498/33324RU.pdf>
- 45.Прушківська Е.В., Шевченко Ю.О. Сутність глобалізації та її особливості в посткризовий період. *Вісник ЗНУ*. 2012. №3(15). С. 131-140.
- 46.Рейтинг країн світу по рівню тривалості життя. URL: <http://gtmarket.ru/ratings/lifeexpectancyindex>
- 47.Рейтинг найкращих ІТ-роботодавців. URL :<https://jobs.dou.ua/ratings/> (дата звернення: 05.11.2019).
- 48.Річний звіт ПАТ “Карслберг Україна” URL: <http://carlsbergukraine.com>
- 49.Розвиток людського капіталу URL: <https://www.recruiter.com/human-capital-development.html>
- 50.Соколов В. Контури майбутнього світу: нації, регіони, транснаціональні спільноті. *Міжнародна економіка і міжнародні відносини* . 2001. № 3. С. 3-14.
- 51.Сучков С. Д., Кокорева О. О. Практика формування та розвитку людського капіталу в компаніях на сучасному етапі. *Молодий вчений*. 2016. №12. С. 1466-1467. URL: <https://moluch.ru/archive/116/3399/> (дата звернення: 04.11.2019).
- 52.ТОВ «Воля-Кабель». Офіційний сайт. . URL: <https://zaporozhye.volia.com> (дата звернення: 03.11.2019).
- 53.Тойота. Офіційний сайт Corporate Culture of Toyota. URL: <https://www.ukessays.com/essays/corporate-culture-of-toyota-marketing-essay.php> (дата звернення: 03.11.2019).
- 54.Третяк В. П. Досвід окремих країн у вирішенні проблем людського розвитку. *БІЗНЕСІНФОРМ*. 2013. № 3. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform.pdf
- 55.Хімченко А.М. Генезис теорії людського капіталу. *Ефективна економіка*.2012. №5

- 56.Чеку Орхан. Визначення поняття «транснаціональні корпорації». *Наукові праці МАУП*. 2012. №4(35). С.171-175.
- 57.Черковец О. Глобалізація: співпраця або конкуренція? *Економіст*. 2002. № 10. С. 3-16.
58. Чому гугл такий чудовий? URL: <https://www.yumpu.com>
- 59.Чому співробітники люблять працювати на Facebook? URL: <https://www.humanresourcesonline.net/fuels-facebooks-talentsia>
- 60.Шумейко А. А. Оцінка людського капіталу на основі глобальних економічних рейтингів. *Проблеми сучасної економіки*. 2018. С. 39-42.
- 61.Шуригіна Т. Ю. Методи навчання як головна складова системи розвитку персоналу. *Інноваційні технології в машинобудуванні, освіті та економіці*. 2016. №2. С. 47-51.
- 62.Юдченко А. Лучшие обучающие компании: Метро кэш энд Керри. URL: <http://www.hrm.ua>.